

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

**Реструктуризація соціально-економічного
потенціалу України в умовах розвитку
ринкових відносин»**

Збірник матеріалів всеукраїнського науково-
практичного
семінару молодих вчених та студентів
(26 листопада 2009 року)

Реструктуризація соціально-економічного потенціалу України в умовах розвитку ринкових відносин: збірник матеріалів всеукраїнського науково-практичного семінару молодих вчених та студентів.- Випуск 1. – Мелітополь, 2009. – 143 с.

У збірнику представлено матеріали доповідей викладачів і студентів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, а також вищих навчальних закладів України, які відображають широкий спектр проблем розвитку економіки України в ринкових умовах. Видання розраховано на викладачів, аспірантів, студентів.

Організаційний комітет

1. Мордвінов О.П. д. держ. упр., професор
2. Хорошилова Т.І. к.техн.н., професор
3. Леушина О.А. к.економ.н., доцент
4. Донченко Л.М. к.геогр.н., доцент
5. Петренко В.А. ст.викл.

Відповідальний за випуск: Леушина О.А., Петренко В.А.

Рекомендовано Вченою радою
Мелітопольського державного
педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
(протокол №2 від 28.10.2009р.)

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

ЗАВАДСЬКИХ Г.М.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ
АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ 7

КНІЗЕВИЧ А.

КЛАСТЕР ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНА ФОРМА АКТИВІЗАЦІЇ ІНОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА МЕЛІОРОВАНИХ
ЗЕМЛЯХ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....11

ОРТНА Г.В.

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА
ЗА ДОПОМОГОЮ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ.....16

ПОПАЗОВА О.В.

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА
ПІДПРИЄМСТВАХ АПК УКРАЇНИ.....20

ШАПУРОВ О.О.

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОТЕНЦІАЛУ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....23

ЩЕБЛІКІНА І.О.

ОРГАНІЗАЦІЯ СЛУЖБИ МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.....27

АРУТЮНЯН Р.

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ БАНКРКТСТВУ МАШИНОБУДІВНИХ
ПІДПРИЄМСТВ 31

БЕРЕЖІНА О.

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ТОРГОВОГО
ПІДПРИЄМСТВА В РИНОВІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....34

МАМЧЕНКО Ю.	
УДОСКОНАЛЕННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	38
САВІНА М.	
ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	42
СВЯТОДУХ С.	
ЦІНОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	45
ТУМАНОВА Н.	
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	48
ЛОЗОВА Є, ЦИЦОРА Н., ШЕРШНЬОВА О.	
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ.....	53
ЧУХРАЙ С., КОВАЛЕНКО Л.	
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	56
ЯРОЧКІНА А.	
ЗНАЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	59

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В ЕКОНОМІЦІ

ЛЕУШИНА О.А.	
ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ВІЗ НА РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ.....	62
ПЕТРЕНКО В.А.	
АКТУАЛЬНІ ПРОДУКТИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	68

ШАМАНСЬКА О.І.	
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ	71
ЧЕРНОБИЛЬСЬКА А.В.	
РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	76
ТУМАНОВА Н.	
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ DATA MINING.....	78

УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ

ВЕРХОВІД І.С.	
СТВОРЕННЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ ДЛЯ ІНВАЛІДІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВІРШЕННЯ.....	83
СРОХІЦЯ Н.М.	
БІДНІСТЬ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ СКОРОЧЕННЯ.....	89
КУЗНЕЦОВА О.Г.	
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ КАДРОВОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.....	93
СЕЛЕЗЕНЬ Г.Д.	
ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ ПРОФСПІЛКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	101
ПАНЮК Т.	
ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ.....	107

МЕНЕДЖМЕНТ ТУРИЗМУ

ГОСТЄВА Н.П.	
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	112

ДОНЧЕНКО Л.М.	
АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗОНУВАННЯ МІСТА ПРИМОРСЬКА.....	115
ОЛЕКСЕНКО Р.І.	
ФОРМУВАННЯ ЗБУТОВОЇ СТРАТЕГІЇ ТУРИСТИЧНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ У РИНКОВИХ УМОВАХ.....	123
КОСТЮК І.	
РОЗВИТОК РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	126
КОСТЯНА К., ШЛЯХОВА Н.	
ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ.....	130
СТЕПАШКО М.	
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНОЗЕМНОГО ТУРИЗМУ В АВТОНОМНІЙ РЕСПУБЛІЦІ КРИМ.....	133
ЧУКІН О.	
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	136
ЦЕТНІНА С.	
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ.....	139

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Завадських Г.М., к.е.н.

ТДАТУ

Анотація. В статті визначено теоретичні засади дослідження проблеми управління аграрними підприємствами; сформульовано основні методичні та організаційні напрями стратегії управління інвестиціями аграрних підприємств.

Постановка проблеми. Ефективний розвиток підприємств аграрної сфери економіки України потребує залучення в галузь інвестицій, обрання стратегічних напрямків їх використання й удосконалення процесу управління ними. Вирішення цих проблем зумовлює потребу у відповідних змінах і використанні нових підходів до управління інвестиціями аграрних підприємств на базі науково обґрунтованої стратегії, від ефективності застосування якої залежить як обсяг залучення інвестицій у галузь, так і рівень конкурентоспроможності кінцевої продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням стратегічного управління інвестиціями підприємств аграрної сфери України, підвищення економічної ефективності їх діяльності присвячені наукові праці таких вітчизняних вчених, як В.Г. Андрійчук, В.І. Благодатний, П.І. Гайдучський, С.О. Гуткевич, М.Я. Дем'яненко, М.І. Кісіль, М.Ю. Кодецька, Т.Л. Мостенська, В.Н. Парсяк, Г.М. Підлісецький, Л.В. Романова, П.Т. Саблук, В.Г. Федоренко, І.В. Федулова, Л.М. Худолій.

Мета статті. Метою статті є визначення основних напрямків розробки моделі стратегії управління інвестиціями аграрних підприємств.

важливий ризик, притаманий підприємствам АПК, – сезонний характер виробництва сільськогосподарської продукції. Для сільськогосподарських підприємств він має проблематичні наслідки із фінансовим плануванням, для переробних підприємств та підприємств сфери послуг в АПК цей ризик також впливає на нерівномірність (сезонний характер) їх господарської діяльності та фінансового планування. Для оцінки комплексного ризику за проектом або за окремими видами діяльності сільськогосподарським виробникам і підприємствам переробних галузей АПК варто враховувати вплив ризиків, пов'язаних із змінами кліматичних умов, які також мають суттєве значення для планування річної інвестиційної стратегії підприємства.

Висновки. Виходячи з вищезазначеного, можна констатувати, що країні необхідна нова зовнішньоекономічна інвестиційна стратегія та приватні інвестиції – вітчизняні й іноземні. Однак для цього слід забезпечити сприятливий інвестиційний клімат, щоб Україна могла конкурувати на міжнародних ринках капіталів та, що особливо важливо, припинити відтік капіталів за кордон.

Останнім часом висловлюється точка зору, що для економічного зростання необхідно стимулювати споживчий попит і збільшувати грошові надходження населення. Однак залишається поза увагою той факт, що доходи населення можуть реально підвищуватися лише із зростанням обсягів виробництва та підвищенням продуктивності праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гуткевич С. О. Інвестування : теорія і практика: Навчальний посібник. - К.: Вид-во ЄУ, 2006.-234с.
2. Міщенко А. П. Стратегічне управління: Навчальний посібник. - К.:ЦУЛ, 2004.- 336 с.
3. Сеніна Г. В. Державне регулювання діяльності в аграрній сфері. - К. ІАС УААН, 2003. - 127 с.

КЛАСТЕР ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНА ФОРМА АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА МЕЛІОРОВАНИХ ЗЕМЛЯХ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Лілія Клизевич

ПВНЗ «Європейський університет», Рівненська філія

Анотація. У статті розглядаються особливості активізації інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств на меліорованих землях Рівненської області шляхом формування організаційних структур кластерного типу.

Інноваційний розвиток як процес оптимізації використання людських, матеріальних і фінансових ресурсів підприємств агропромислового комплексу націлений на впровадження інноваційних змін на всіх рівнях управління з метою поліпшення їх економічного стану за рахунок збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції або надання меліоративних послуг. Управління інноваційним розвитком передбачає використання функцій, методів і форм управління на всіх етапах реалізації запланованих новацій, що передбачають перехід підприємства на якісно новий рівень.

Основою розкриття проблем управління інноваційним розвитком підприємств агропромислового комплексу, можуть слугувати наукові праці таких провідних вчених, як В.І. Благодатний, С.О. Гуткевич, Й.С. Завадський, С.М. Кваша, М.І. Кісіль, П.Т. Саблук, В.А. Сташук, М.А. Хвеськи, А.В. Яцик та інших. Враховуючи особливості діяльності та перспективи інноваційного розвитку агропромислового комплексу необхідним стає теоретичне та практичне обґрунтування створення організаційних структур інноваційного типу.

Одним із напрямів перебудови науково-технічної сфери є

підтримка державою нових інноваційних структур: технополісів, технопарків, бізнес-інкубаторів, кластерів, які сприяють активізації та розвитку науково-технічної діяльності.

На основі проведеного дослідження нами запропоновано організацію на меліорованих землях Рівненської області інноваційної структури кластерного типу (рис.). Дана модель передбачає об'єднання виробників сільськогосподарської продукції на меліорованих землях, залучення до їх діяльності представників Головного управління агропромислового розвитку Рівненської обласної державної адміністрації та Рівненського обласного управління меліорації і водного господарства. До складу кластера на добровільній основі можуть увійти три-чотири сільськогосподарських підприємства бажано однієї форми власності. Інноваційні пропозиції для підвищення ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств на меліорованих землях повинні надавати науково-дослідні та проектні організації. Підтримкою впровадження цих пропозицій займаються інвестиційні банки та фонди, а також консалтингові центри.

Кластерні моделі орієнтовані на раціональний розвиток бізнесу в агропромисловому комплексі, залучення інвестицій, створення високотехнологічного виробництва.

Об'єднання підприємств стає головним ланцюгом, центром тяжіння для фізичних та юридичних осіб, зацікавлених у підвищенні обсягу та якості одержаної сільськогосподарської продукції, її переробки та продажу. Тому одним з основних елементів кластера стає науково-дослідна організація, яка розробляє інноваційні пропозиції з усіх напрямків ведення сільськогосподарського виробництва на меліорованих землях.

Науковим осередком у Рівненській області з питань інтенсифікації сільськогосподарського виробництва на меліорованих землях є Національний університет водного господарства та природокористування, який пропонує розробки інноваційних пропозицій у цій галузі.

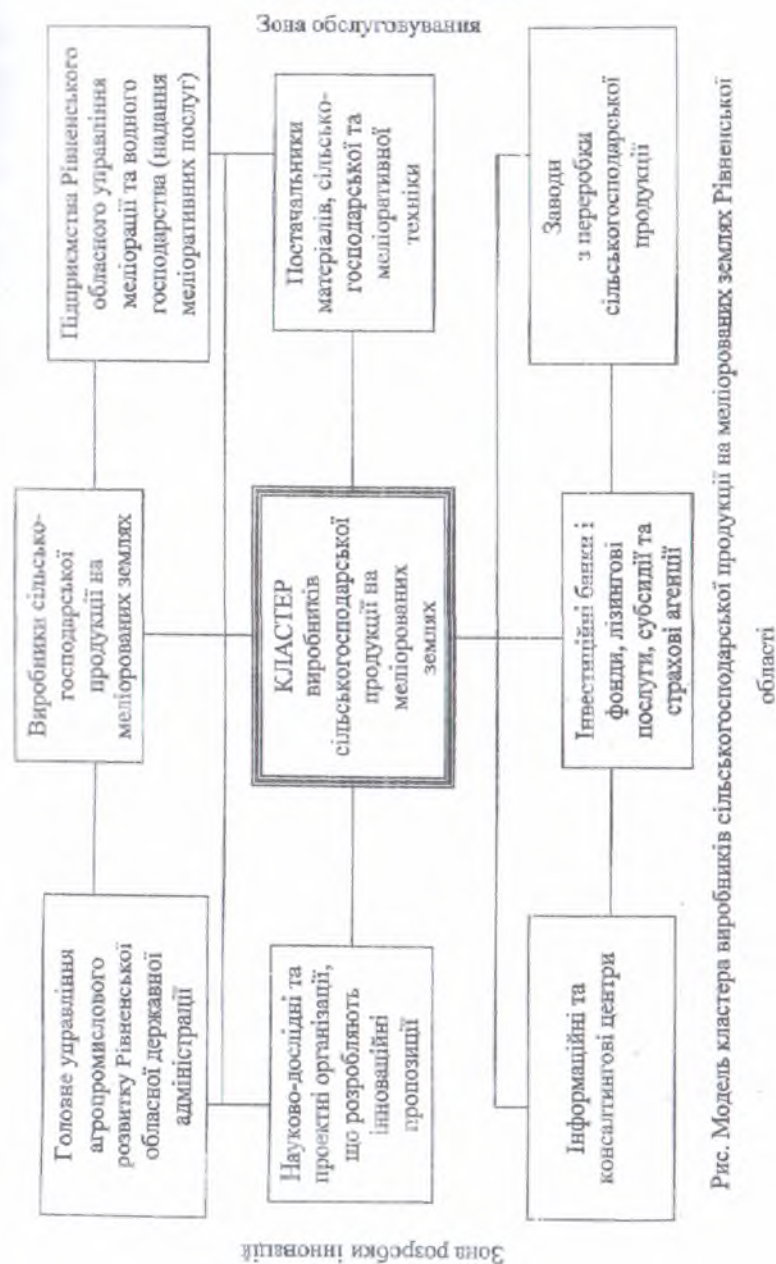

Рис. Модель кластера виробників сільськогосподарської продукції на меліорованих землях Рівненської області

До процесу висування та впровадження інноваційних пропозицій можуть також долучатися: державне підприємство «Рівненський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою», державний проектно-вишукувальний інститут «Рівнедліпроводгосп», проектний інститут «Рівнеагропроект» та інші.

У кластері діють горизонтальні зв'язки між організаціями — його складовими елементами, в тому числі з підприємствами Державного комітету по водному господарству, які надають послуги з будівництва і експлуатації внутрішньогосподарської меліоративної мережі. До діяльності кластера залучаються заводи — виробники сільськогосподарської техніки, наприклад, ВАТ «Рівненський завод тракторних агрегатів», організації з переробки і продажу сільськогосподарської продукції та ін. Кластер стає проміжним ланцюгом між наукою і виробництвом, зоною підвищеного рівня ризику, та потребує довгострокового інвестування. Тому в його діяльності беруть участь інвестиційні банки та фонди, які здійснюють лізингові послуги, субсидії, а також страхові агенції, що зменшують ступінь ризику підприємств кластеру. Щоб розвивати кластери, держава повинна передбачити на першому етапі їхньої реалізації податкові пільги та компенсацію ставок по кредитах.

При створенні кластеризованого формування сільськогосподарських підприємств, що ведуть діяльність на осушених землях Рівненської області, стає можливим досягнення ефекту синергії, тобто оптимальної організації праці групи об'єднань та розподілення ролей серед її членів.

Кластер буде центром регіонального розвитку, полігоном для впровадження й визначення ефективності інноваційних пропозицій, розроблених науково-дослідними інститутами області. Організації, що входять до комплексу, завдячуючи сукупній технологічній кооперації, зменшують витрати, підвищують продуктивність сільськогосподарських меліорованих угідь та виробництво екологічно чистої продукції. Із створенням кластерів зростає попит на інноваційні розробки в області техніки та технологій, економіки та управління.

Управління сільськогосподарськими підприємствами на меліорованих землях повинне керуватися такими стратегічними цілями, як підвищення соціально-економічного становища в державі, забезпечення продовольчої безпеки та збільшення виробництва екологічно чистої продукції на меліорованих землях, забезпечення сталого розвитку природокористування, впровадження механізму відносин між виробниками сільськогосподарської продукції й обслуговуваними організаціями, що здійснюють експлуатацію меліоративних систем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Благодатний В. І. Адаптація сільськогосподарських підприємств до ринкової кон'юнктури / В. І. Благодатний, Л. О. Мармуль // Вестник ХГТУ «Проблеми розвитку підприємств в умовах ринкової економіки». — 2003. — № 1 (17). — С. 17—19.
2. Гуткевич С. А. Инвестиционная привлекательность аграрного сектора экономики : моногр. / С. А. Гуткевич. — К. : Изд-во Европ. ун-та, 2003. — 251 с.
3. Дадій О. І. Ефективність інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві : автореф. дис. на здобуття докт. екон. наук : спец. 08.02.02 «Економіка та управління науково-технічним прогресом» / О. І. Дадій. — К., 2005. — 39 с.
4. Кісіль М. І. Розвиток інноваційної інфраструктури та становлення інноваційної моделі функціонування ринку / М. І. Кісіль // Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Полісся і Західного регіону України / ред. кол. М. В. Зубець (гол. ред. кол.) та ін. — К. : Урожай, 2004. — С. 492—494.
5. Статистичний щорічник України за 2007 рік / Держкомстат України / За ред. О. Г. Осауленка. — К., Вид-во «Консультант», 2008. — 552 с.
6. Статистичний щорічник Рівненської області за 2007 рік / Держ. ком. Статистики України; Гол. упр. Статистики у Рівненській обл. — Рівне, 2008. — 503 с.

Підписано до друку 25.11.2009 р. Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 9,00.
Папір SAVE. Гарнітура Таймс 10. Друк різкогр. Зам. № 600. Наклад 100 пр.
Надруковано ФОП Сиваса О.В.,
72311, Запорізька обл., м.Мелітополь, вул. Вакуленчука, 99.
Тел. (0619) 42-80-28.